

въ Букурещъ. Ето какво пише за това генералъ Паренсовъ³⁾: „Сполучихъ да го повикамъ отъ Сърбия, гдето той живѣеше съ семейството си, и, въ очакване на войната, да го заселя въ Букурещъ на моя (т. е. руска) смѣтка. Съ много малъкъ рѣстъ, на 60 год., съ грамадни мустаци, Панайотъ бѣ твърде оригинална личностъ. . . Облѣченъ въ куртка отъ камилска вълна и такива панталони, съ нѣкаква допотопна сабя, Панайотъ бѣ лѣвакъ и представяваше отъ себе си, при поврѣхностенъ погледъ, преуморителна фигура, но съ своя умъ, енергия, подвижностъ, безъ да се гледа на годинитѣ му, а особно съ познаването на Балкана, той бѣ най-скъпоцененъ сътрудникъ“.

За Хитова, следъ Освобождението, бележи нѣщо и Иричекъ, което е твърде характерно. Така, на 1 януарий 1880 г. пише⁴⁾: „Вечерта отидохъ у Стоилова. . . На вечеря намѣрихъ Начовича, Бошнякова, Панайотъ Хитова — малъкъ, съ прошарена коса човѣкъ, съ огромни мустаци, скромно изражение, замислени очи, незначителна външностъ (бѣше облѣченъ á la franca); билъ въ Сливенъ; дошълъ тукъ отъ Русчукъ за служба; уменъ човѣкъ, консерваторъ. Казахъ му, че съмъ превелъ неговитѣ спомени на чешки; иска да напише продължението имъ. Говори за Стамболова (Начовича за Ески Заара, Самоводене), за дѣдо Цеко (Панайотъ гледа на него отъ високо, Цеко никога не е влизалъ въ огъня, палячо)“.

Следъ това Иричекъ е водилъ разговоръ съ Хитова за понятията на селянитѣ за държава, данъци, войска, за отношенията въ Румелия, положението въ София и т. н. и заключава: „Уменъ човѣкъ, зрѣлъ, природенъ разждѣкъ — би билъ добъръ народенъ представителъ — консервативенъ селски водачъ“.

На 12 януарий Иричекъ отново се срѣща съ Хитова при епископъ Климента, гдето били Стоиловъ и Грековъ. Тукъ отново ще е станало дума за идеята на Иричека относно Хитова като селски водачъ⁵⁾.

На 18 юлий Иричекъ билъ въ Кюстендилъ, гдето разговарялъ съ дѣда Иля. Известно е, че между него и Раковски презъ 1862 г. въ Бѣлградъ се явиха разногласия, подклаждани отъ сърбитѣ. Илю се подаде на сръбското влияние и се отдѣли отъ Раковски, къмъ когото пъкъ се приближи Хитовъ. Естествено е, че недобритѣ чувства на Иля къмъ Раковски се прехвърлиха и спрямо Хитова. Много за кжсо Илю и Хитовъ се събраха презъ време на Сръбско-бѣлг. война и пакъ се раздѣлиха хладни единъ къмъ другъ. Така си и умрѣха. И при все това, когато между Иля и Иричека става

³⁾ Изъ прошлаго I с. 264.

⁴⁾ Бѣлг. дневникъ I с. 85.

⁵⁾ Ibid с. 29.